

Obres immunes al coronavirus

ÍNDEX

Editorial.....	3
Ara cal reaccionar	
En portada.....	4
Obres immunes al coronavirus	
El fantasma dels hotels	
Al·legacions veïnals al pla que modifica el 22@	
Què ens ensenya la pandèmia del coronavirus	
Entre vinils i K7s.....	12
Adéu al Rocksound. Enderrocat el temple del rock de Barcelona	
Espai Violeta.....	14
Els micromasclismes. El masclisme de la vida quotidiana	
Memòria i patrimoni.....	15
Patrimoni industrial: creant valor urbà	
Gent amb veu pròpia.....	16
Ernest Cañada	
Apropem-nos / Pla comunitari.....	18
Memòries migrants del Poblenou	
Barri actiu.....	18
Espigolar. Un petit arxiu per pensar el Poblenou	
L'Operació Compost, una experiència de circularitat entre veïnat	
Receptes del món.....	22
Els brigadeiros de la Muriel	
Tauler de notícies.....	23
Associació In via. Premi Solidaritat 2020	
Punt d'acollida d'Apropem-nos	
Espai Subirachs	

Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou

Rambla del Poblenou, 49, 08005 BCN Tel. 933 569 732
 elpoblenou@elpoblenou.cat www.elpoblenou.cat
 Secretaria..... dilluns, dimecres i dijous de 7 a 9 h
 Assessoria urbanística..... dimecres de 7 a 9 h (concerteu hora)

Fes-te soci/sòcia

Perquè els problemes del barri surtin a la llum i es resolguin ens cal ser una entitat forta, és per això que la teva aportació és important.

- La nostra entitat està formada de persones com tu, unes només aporten poc més d'un euro al mes de quota, altres hi dediquen part del seu temps lliure en la defensa del barri. De la manera que sigui, com més serem més força tindrem.
- Rebràs la revista *El Poblenou* a casa i tindràs dret a estar informat i a participar en la vida interna de l'entitat.
- Ser soci/a de la nostra entitat no comporta cap avantatge material: no som una empresa de serveis ni depenem de cap administració. Les quotes de socis són bàsiques per garantir la nostra independència.
- L'única condició per ser soci és que estimis el barri.
- L'únic benefici que tindràs és la satisfacció de contribuir a fer-lo més habitable.

Alta de soci/a

Nom i cognoms:
 Adreça:
 Població: CP:
 Telèfon: @ mail:
 DNI:
 Quota anual: 20 € ☐ Quota de suport de € ☐
 Domiciliació del pagament a través de la Caixa/banc:
 IBAN:
 (Signatura)

Revista *El Poblenou* n.112
 FEBRER - 2020

Edició:
 Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou

Equip de Redacció: Salva Clarós, Montse Milà, Josep Pascual, Xavier Pegenaute, Joan Maria Soler, Estrella Pineda, Gemma Canela

Col·laboradors: Marike Charlier, Marc Andreu, Jaume Badenes, Josep Vallhonesta, Equip administratiu CAP Ramon Turró, Antoni Vilanova, Mercè Tatjer, Jordi Fossas, Irene Julve Nieto, Ricardo Pérez-Hita, Marta Sesé

Coordinació: Josep Pascual

Fotografies: Salva Clarós, Joan Maria Soler, Xavier Larrosa, Marike Charlier

Portada: Salva Clarós

Correcció: Josep Pascual

Disseny gràfic / maquetació: Joan Maria Soler

Impressió: Gràfiques Campàs
 Tirada: 3.000 exemplars

Publicitat: Carme Martínez (629 046 004)
 comercial@elpoblenou@gmail.com
 Dipòsit legal: B-48543-97

El Consell de Redacció i l'AVVP no es fan responsables de les opinions expressades en les col·laboracions inserides a la revista, que han de considerar-se com a opinions personals dels sotassinats, tret de l'editorial i tot allò que està signat com a Redacció. La revista és de distribució gratuïta i es finança a través de la quota dels socis de l'AVVP i dels espònsors i anunciant (la línia editorial és absolutament independent d'aquestes institucions i empreses).

Ara cal reaccionar

En aquesta revista com a AVV hem parlat prou de les conseqüències de la covid en tots els àmbits de la vida. Ha canviat l'activitat municipal i la nostra relació, com a moviment associatiu, amb el Districte de Sant Martí i amb l'Ajuntament de Barcelona. El 20 de gener vam tenir una trobada de la junta de l'AVV amb el Districte, en concret amb el regidor, tres consellers i conselleres de barri del Poblenou, el conseller tècnic i el gerent.

Tot i ser llarga la trobada, molts temes no es van poder tractar i vam acordar continuar-la. Instem que sigui ben aviat, que és urgent poder tractar bona part dels temes que afecten el Poblenou, un barri ple de reptes, problemes a resoldre i projectes a impulsar. No pot ser que la pandèmia alenteixi encara més una maquinària municipal que ha de ser àgil i ha d'exercir d'administració propera a la ciutadania i a les entitats. Més enllà de les bones formes exigim un Districte eficaç i proactiu.

A la reunió vam denunciar la manca de resposta municipal en aspectes fonamentals aquest darrer any. El Pla Comunitari del Poblenou, Apropem-nos, ha patit de forma permanent dificultats per dur a terme la feina de suport especialment a les persones més vulnerables del barri. És clar que cal seguir protocols de seguretat i prevenció davant la pandèmia, però alhora cal trobar solucions per garantir drets com l'educació, l'assessorament legal, la relació amb altres veïns... No hem vist aquesta voluntat decidida de garantir els serveis municipals a les persones que tenen més dificultats d'accés no presencial o de buscar fórmules imaginatives per tirar endavant projectes essencials per a les persones que més pateixen aquesta situació.

Vam dedicar molt temps a un tema desgraciadament d'actualitat al barri. L'anunci de l'imminent desallotjament dels habitat-

ges de l'Escocesa ens va portar a reiterar, davant el govern municipal, la nostra exigència de garantir una solució digna d'habitatge a les persones que hi viuen. No es pot fer el desallotjament sense arribar a aquestes solucions començant pels habitatges que tenen un risc estructural. Sí, l'Escocesa és un tema d'actualitat al barri, però cal anar més enllà. L'habitatge ha de ser prioritari per a les administracions, començant per qui en té més competències directes, però igualment el Districte l'ha de tenir com a prioritat. L'emergència d'habitatge segueix creixent i cal trobar solucions que permetin afrontar-la. Calen projectes que permetin la solució d'urgència per a tanta gent que ho necessita, però també impulsar solucions més estructurals i a llarg termini. Fa molt que exigim mesures en aquest sentit, però cada cop la situació és més crua.

També vam encetar un debat sobre els equipaments. Vam expressar la queixa per com s'ha replantejat el Pla d'Actuació del Districte (PAD) per aquest mandat. És clar que la nova situació obliga a replantejar projectes i prioritats, però s'ha fet sense comptar prou amb els moviments socials i sense tenir en compte molts debats que fa anys que ja hem fet. Exigim que s'abordi ja la construcció d'un nou centre municipal esportiu al Poblenou, que es plantegi el trasllat de l'institut 22@ ara provisionalment a Can Saladrigas, que s'impulsi el procés participatiu de la caseta de la Rambla, que es defineixi l'ús social i la gestió de l'equipament annex a l'escola Mar Bella...

La pandèmia ha afectat tots els àmbits i ens ha obligat a replantejar-nos com encarar els nous reptes. Cal que el Districte i l'Ajuntament assumeixin aquesta nova etapa amb una major capacitat per afrontar els grans reptes del barri i de la societat. I nosaltres, com a AVV seguirem treballant i instant el Districte a parlar-ne.

La Junta de l'AVVP

Espònsors:

Obres immunes al coronavirus

La pandèmia ho ha aturat o ho ha canviat tot. Tot? No, al Poblenou no. Les excavadores, les grues i els obrers que treballen als nombrosos solars del Poblenou porten un any tan actius com sempre o, fins i tot, més que mai darre-rament. De fet, malgrat l'estat d'alarma —i exceptuant els 15 dies de confinament absolut i aturada productiva total de finals de març i primers d'abril del 2020, coincidint amb la Setmana Santa—, el sector de la construcció ha pogut treballar sense aturador, amb més o menys normalitat, durant tot el transcurs de la pandèmia. És evident que la crisi econòmica derivada de la covid-19 ha afectat durament sectors com el del turisme i també ha tingut impacte en el món immobiliari, però el sector de la construcció i l'especulació que sovint hi va associada semblen immunes al coronavirus, com a mínim al Poblenou.

Aquesta és la percepció que qualsevol persona pot tenir si es mou pel barri. I, singularment, és la imatge que tenen els veïns i veïnes que en el darrer any han passat moltes setmanes tancats a casa i que, quan han pogut sortir però no més enllà del terme municipal de Barcelona, han tingut temps i ocasió de caminar o passejar més que mai pels carrers del Poblenou. Potser perquè ara parem més atenció al paisatge del nostre voltant; perquè visitem llocs on normalment no anàvem, o perquè hem estat molts mesos sense passar per allà on abans fèiem recorreguts de trànsit habitual, el cert és que de cop i volta hom té la sensació que el barri ha canviat molt en poc temps. I, bàsicament, és perquè allà on hi havia

vells edificis ara hi ha solars; o allà on hi havia solars ara ja hi ha nous edificis en construcció.

Es pot argumentar que la dinàmica singular del 22@ ja ho porta una mica, això de la transformació urbana accelerada. Però certament és molt visible arreu del Poblenou, independentment, fins i tot, de si s'està dins o fora de l'àmbit urbanístic estricte del 22@. Un àmbit, aquest, que a més a més va estar subjecte a una suspensió de llicències d'obra nova des del 20 de febrer de 2020 fins a l'estiu, decretada per l'Ajuntament mentre s'ultimava la proposta de modificació del PGM del 22@ a la qual l'AVV Poblenou ha presentat al·legacions. Així doncs, com és que, malgrat la crisi pandèmica i la reordenació en marxa del 22@, hi ha tantes obres arreu del Poblenou?

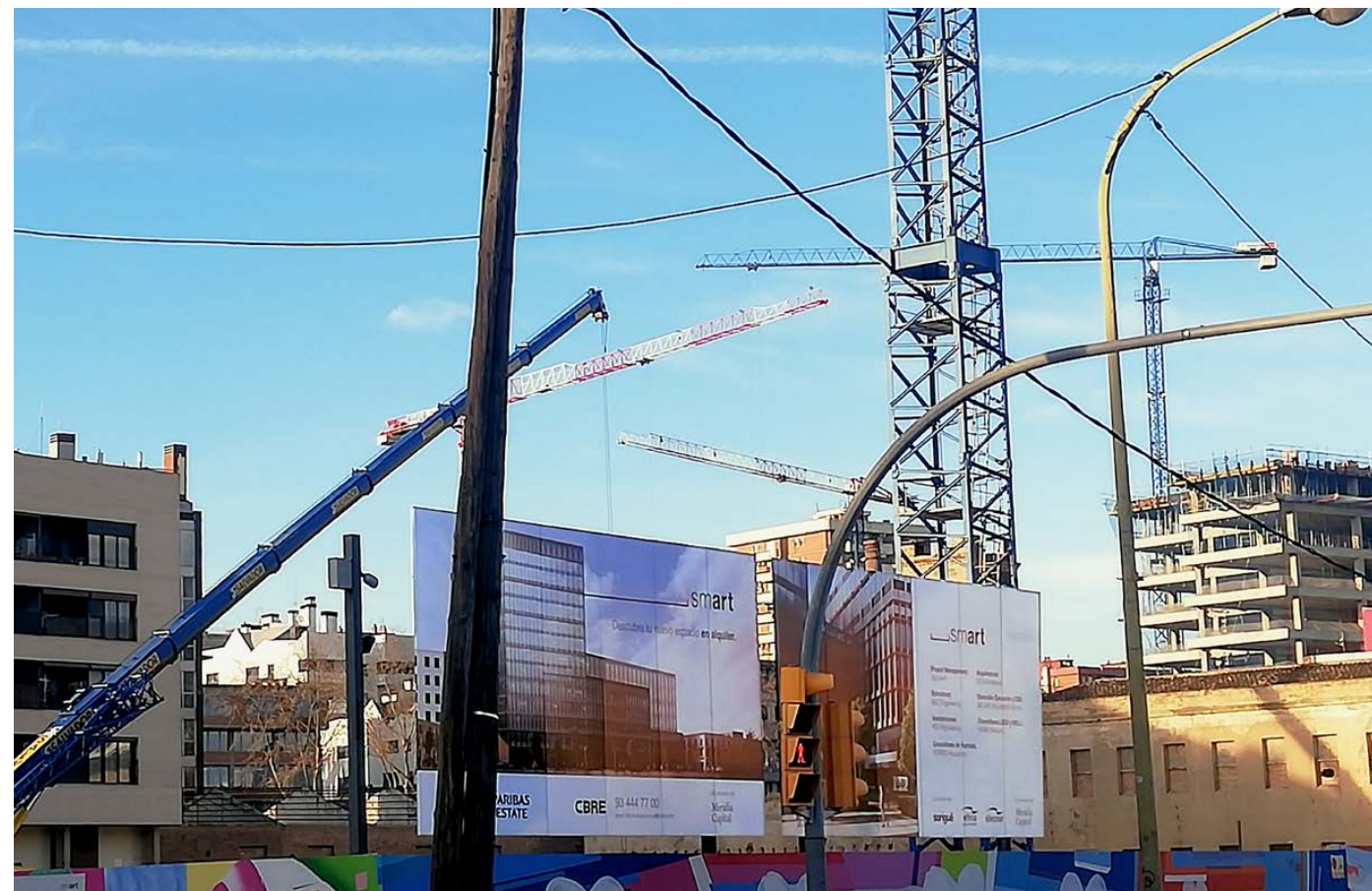
Sense disposar encara (l'Ajuntament no les ha facilitades) de dades sobre les llicències urbanístiques concedides durant tot el 2020, una anàlisi de les que es van atorgar durant els anys anteriors sí que confirma aquest increment considerable dels permisos administratius. Això, òbviament, es tradueix en moviment de màquines, de camions d'obra i de grues per a enderroc de naus i per a la construcció de nous edificis, principalment d'oficines, en els solars corresponents. El 2017, i sobretot per la incertesa que durant el segon semestre va generar la consulta independentista de l'1-O en el món econòmic, les llicències d'obra major concedides al Poblenou van ser amb prou feines una vintena (cinc d'elles, fora de l'àmbit del 22@).

Prop de la meitat van ser llicències de remodelació o reforma, mentre que d'enderroc només se'n va concedir una, igual que per a ampliació d'edifici. De la resta, tres eren llicències per a obra nova i quatre per a canvi d'ús. En conjunt, i entre el més destacable, només tres van ser llicències per a construcció o remodelació d'habitatge; dues per a edificis d'oficines; dues per a equipaments (el BiciHub de Can Picó, al carrer Pere IV, 58, que la requeria per a instal·lar un ascensor i un altell; i el nou Consulat del Marroc al carrer Pujades, 63), i una per a la construcció d'una gasolinera al carrer de Maresme, 81, després paralitzada per l'acció del moviment veïnal.

quin ha estat l'impacte del 2020, tant per la suspensió de llicències al 22@ durant bona part de l'any com per la hipotètica aturada per la crisi de la covid-19. No obstant, seria lògic pensar que l'anunciada modificació del planejament del 22@ podria haver esperonat els promotors a assegurar-se disposar de la llicència abans que la nova normativa pogués afectar-los en les expectatives de guanys inicialment previstes. És curiós observar que en el darrer període del qual tenim dades, el 2019, hi ha diverses llicències que només contemplaven una primera fase d'obres: condicionament del solar, fonaments, murs pantalla...

En tot cas, és evident que les obres

nova, que el 2019 va agafar el lideratge amb 27 llicències de cop, fet que va suposar un increment espectacular de gairebé el 500%. Per al darrer any del qual disposem de dades, també és molt elevat l'increment del nombre de llicències urbanístiques de canvi d'ús (gairebé un 300%) i que majoritàriament passen d'indústria a oficines. Els enderrocs, en canvi, en el període 2018-2019 només van sumar mitja dotzena de llicències per tirar a terra naus industrials: als carrers Doctor Trueta, 207 i Ramon Turró, 202 (a l'antiga fàbrica del Cànem); Àvila, 14 (al complex de la Sibèria); Zamora, 74; Pallars, 172, i Perú, 84 (a l'antiga Frigo). Vinculat a les llicències d'enderroc

El 2018, en canvi, el nombre de llicències urbanístiques concedides al barri va créixer significativament, sobretot en l'àmbit del 22@, i la tendència es va incrementar exponencialment el 2019 fins a més que triplicar, en el conjunt d'aquests dos anys, el nombre d'operacions del 2017. En conjunt, les llicències concedides entre 2017 i 2019 voregen el centenar, i només nou són de fora de l'àmbit 22@. Està per veure

que en els darrers mesos estan canviant tan acceleradament el paisatge del barri obeeixen, en gran mesura, a les llicències concedides abans del 2020. Durant tot el període analitzat (2017-2019), el tipus d'obra majoritària el conformen els edificis de nova planta (35), seguit per les obres de rehabilitació (33). Tot i així, destaca el canvi de tendència de la rehabilitació —que era majoritària el 2017 (9) i el 2018 (14)— cap a l'obra

però sobretot de rehabilitació d'edificis, cal destacar la presència notable d'obres, gairebé una trentena, en edificis catalogats en el Pla de Patrimoni Industrial del Poblenou, principalment amb nivell de protecció de tipus C.

Pel que fa estrictament als usos a què es destinaran els edificis, i d'acord amb les dades de les llicències atorgades, l'ús d'oficines destaca molt per davant dels altres, amb 33 llicències, i és el

que va tenir un increment més important l'any 2019, gairebé un 250%. El segueix l'ús d'habitatge, amb 19 llicències. Cal tenir present també que, en el darrer període amb dades, s'observa la presència de l'ús de local comercial que acompanya l'ús principal d'oficines de l'edifici. Pel que fa a les llicències atorgades per a edificis d'habitatges cal dir que de les 19 atorgades, sis corresponen a habitatge en fronts consolidats, cinc a habitatge no convencional (lofts) i vuit a altres habitatges. Només hi ha una llicència per a la construcció d'habitatge protegit i una altra per a habitatge dotacional.

Les mateixes dades permeten valorar el nombre de llicències urbanístiques concedides per a la construcció d'equipaments, majoritàriament escolars, i que sumen fins a mitja dotzena d'equipaments per al barri. Ara bé, no tots són estrictament nous o en edificis perquè, a banda de la construcció d'un edifici de set plantes al carrer Àlaba, 124, destinat a escola de disseny; de l'ampliació de l'escola Mar Bella, i de l'adaptació de les plantes superiors de Can Saladrigues provisionalment per a l'institut 22@, hi ha llicències que van ser atorgades per a la instal·lació dels barracons o mòduls provisionals de les escoles Mar Bella, Auditori i Flor de Maig. Com a equipaments que han requerit de

llicències en aquests darrers anys cal consignar el ja esmentat BiciHub i un futur casal de barri previst als baixos d'un edifici amb 48 habitatges dotacionals per a gent gran al carrer de Puigcerdà, 100, al barri de Maresme. Com a curiositat, i mentre el Poblenou encara espera el projecte de nou poliesportiu i piscina que ha de reemplaçar la de Can Felipa, cal consignar que una d'entre el prop d'un centenar de llicències d'obra major concedides entre 2017 i 2019 va ser per a la instal·lació d'una piscina en el terrat d'un edifici unifamiliar d'un passatge del barri.

En conclusió, l'anàlisi de les llicències confirma les impressions que tenen els veïns i veïnes de barri: hi ha un important increment de les obres, sobretot en l'àmbit del 22@, amb una forta presència de la construcció d'oficines i alguns hotels o residències d'estudiants, mentre al mateix temps són testimonials les obres de construcció d'habitatge accessible, sobretot en comparació amb els anomenats habitatges no convencionals o lofts. La part positiva és que les mateixes llicències verifiquen, encara que en alguns casos siguin amb barracons, la construcció de nous equipaments per al barri.

Jaume Badenes / Marc Andreu

El fantasma dels hotels

Solar en obres (d'un hotel?) al carrer Perú, en segon terme Can Ricart i al fons l'hotel Melià

Ca l'Alíer. Per contra, en aquest mateix període de temps sí que es van atorgar quatre llicències (una d'elles, modificació d'una altra) per a la construcció de tres residències d'estudiants o docents. I, curiosament, totes tres al carrer de Pallars: concretament, als números 112, 135 i 433.

El que està per analitzar, quan l'Ajuntament faciliti la informació de les llicències concedides el 2020, és què ha passat amb el projecte d'hotel a l'antiga Frigo, on avancen a bon ritme des de fa mesos les obres del que seran oficines i habitatges no convencionals o lofts, mentre que les parts catalogades de la fàbrica i qualificades d'equipament públic esperen destí. A primers del 2019, la comissió d'arquitectura de l'Ajuntament va tornar un primer projecte que incloïa l'ús hotel·ler i que preveia enretirar pocs metres la façana interior d'un edifici nou amb frontal al carrer de Perú per esquivar així, literalment pels pèls, la normativa restrictiva del PEUAT que blinda tot el radi de l'entorn de l'hotel Melià.

Aquell projecte burlava la norma fent que l'hotel de la Frigo sí que envaís la zona prohibida pel PEUAT en el subsòl, soterrant el centre de convencions hotel·ler. Ves que aquesta llicència hotelera fraudulenta no estigui entre les concedides el 2020 i que les obres que allí avancen a tota màquina no siguin també immunes al coronavirus.

M. Andreu / J. Badenes

La pandèmia no tan sols ha forçat el tancament, per falta de turistes i visitants, de la gran majoria d'hotels que hi ha al Poblenou —començant per l'emblemàtic Melià de Diagonal-Pere IV i acabant pel Princess de Diagonal Mar—, sinó que ha convertit en fantasmagòrics els dos nous grans i polèmics hotels construïts a l'antic solar de La Vanguardia, entre els carrers Llull, Ramon Turró, Llacuna i Roc Boronat, i que estava previst estrenar al 100% d'ocupació el 2020. La seva polèmica construcció al barri va esquivar la moratòria hotelera decretada el juliol del 2015 per l'alcaldeessa Ada Colau i la posterior reglamentació que l'Ajuntament va fer amb el PEUAT justament perquè les llicències d'obra s'havien concedit al final del mandat de Xavier Trias.

Menys sort va tenir un projecte

d'hotel a l'antiga ferreteria Badius del carrer de Pere IV, que es va presentar el 2015 ja amb la moratòria pel PEUAT vigent i es va quedar sense llicència. O un altre projecte hotel·ler, que sí que tenia llicència en un solar molt cèntric però com que es va descuidar de renovar-la i l'Ajuntament la va derogar d'ofici, va perdre els drets. Avui en aquell solar tan cèntric no hi ha un hotel però sí que s'hi està acabant d'aixecar un bloc de pisos.

Amb el PEUAT ja vigent, que regula bona part del barri com a àrea de restricció hotelera, el que es desprèn de l'anàlisi del prop d'un centenar de llicències urbanístiques concedides entre 2017 i 2019 és que només se'n va atorgar una per a ús hotel·ler, combinat amb oficines per a un viver d'empreses: al carrer de Cristóbal de Moura, 49, just al costat de

SABATERS DES DE 1870

Villarroya

Rambla Poblenou, 45
Tel. 93 485 27 90
08005 Barcelona

GELATERIA FABRICACIÓ PRÒPIA & ARTESANA

¡Ché qui ho chata!

EL TIO CHE

Rbla. del Poblenou, 44-46
08005 BCN
Tel. 93 309 18 72
www.eltioche.com

Joan Valls

Tot en Moda Home

C/. Ramon Turró, 216
tel. 932 210 084

celler

el vinyet

Rambla Poblenou, 66

francesc creixell

PERRUQUERS

C. Ciutat de Granada, 63 baixos tel. 93 309 50 03 08005 BCN

Anuncia't

Amb la teva presència a la revista del barri tothom hi guanya!

629046004
comercialpoblenou@gmail.com

CLINICA VETERINARIA POBLENOU

TELS. 93 300 8726 - 93 300 6021
CAMÍ ANTIC DE VALÈNCIA 18 • 08005 BCN
www.vetpoblenou.com/blog

HORARI: dilluns a divendres, 9-14h i 17-20h / dissabtes, 10-14h

Dr. José Fco. López Alias

DIAGNÓSTICO + PRESUPUESTO GRATUITO

Rbla. del Poble Nou, 157-159 1º
08018 BCN TEL. 93 485 37 93

FARMÀCIA JAUME GIRÓ LOPERENA

DERMOFARMÀCIA FÓRMULES MAGISTRALS HOMEOPÀTIA - FITOTERÀPIA DIETÈTICA - ELEXIRS FLORALS

93 307 15 17
Mària Aguiló / Pujadas

Al·legacions veïnals al pla que modifica el 22@

Si abans de la covid la necessitat d'habitatge públic a la ciutat ja era una evidència indiscutible, ara la crisi econòmica i social generada per la pandèmia incrementarà els desnonaments i dificultarà l'accés a un habitatge a moltes més persones del barri i de la ciutat.

En aquest marc, l'Ajuntament ha aprovat la modificació del pla 22@. El nou pla era un dels objectius que es va acordar en el pacte *Cap a un Poblenou amb un 22@ més inclusiu i sostenible*, signat pel mateix Ajuntament, agents econòmics, universitats i, de forma crítica, per les entitats veïnals.

Un pla amb un extens estudi previ del barri, però elaborat a correuita i amb poca participació

El pla s'ha aprovat després d'un procés participatiu insuficient; no recull les propostes que nosaltres defensàvem per la qual cosa hem presentat al·legacions, unes com a AVV del Poblenou i d'altres conjuntament amb la Favb i quatre AAVV i entitats més (Maresme, Provençals, Gran Via-Perú-Espronedada, Vila Olímpica i l'associació Bac de Roda).

Un dels aspectes prioritaris del nou pla era l'increment de l'habitatge públic i de lloguer al barri, que hauria de contribuir a frenar el procés d'especulació, de gentrificació i de la creixent presència de l'activitat hotelera i turística que ens afecta des de fa tants anys, i que hauria de definir un model de ciutat diferent al que s'ha construït segons el pla inicial de l'any 2000, propiciant la transformació del sector industrial més integradora i respectuosa amb el barri.

El pla trenca una de les icones del pla del 2000, que vam aconseguir els veïns i veïnes: que els tots habitatges que es construïssin serien d'HPO (Habitatge de Protecció Oficial), a banda del cas dels habitatges no convencionals (lofts)

que es fessin en edificis que formen part del Patrimoni Arquitectònic i Industrial. El nou pla preveu un increment de 7.851 habitatges, dels que 1.362 serà habitatge lliure i 6.489 d'HPO. Una part considerable de l'HPO serà de promoció privada i, per tant, l'increment del parc d'habitatge públic continuarà sent molt insuficient. Nosaltres continuarem defensant que tot l'habitatge del 22@ sigui públic i de lloguer, amb més insistència ara encara per fer front a la crisi econòmica derivada de la pandèmia.

Que tot l'habitatge del 22@ sigui públic i de lloguer

Membres de les associacions veïnals estudiant la modificació del 22@ en el local de la FAVB

Quant als usos permesos, el pla manté els usos hotelers, allotjaments turístics i estacions de servei en contra de la nostra posició d'excloure aquests usos i en contra del que el Pacte signat preveu.

Quant a les activitats admeses, tot i que reconeix les activitats habituals al barri, indústria manufacturera compatible amb l'habitatge, usos artesanals, activitats d'economia social i solidària, cooperatives, entre altres, l'ús principal continua sent el d'oficines, activitat @ i emergents. A més deixa en mans dels promotors optar per la consolidació de les activitats o la transformació. Manca també en el pla la previsió de sostre destinat a activitats d'economia social i solidària, cooperatives, etc.

No hi ha previsió de sostre destinat a activitats d'economia social i solidària, cooperatives

El nou pla atorga als promotors privats un increment d'edificabilitat del 0,2m2 de sostre/m2 de sòl. L'edificabilitat originària a la zona industrial del Poblenou era de 2 abans del pla 22@ del 2000, aquest la va incrementar fins al 3 i ara passa al 3,2.

Una gran part dels terrenys i edificis van ser adquirits pels promotors privats fa anys. Es va aprovar els plans urbanístics i els van guardar al calaix. El negoci ja estava fet. Per acabar-ho d'adobar van enderrocar edificis deixant-nos algunes zones del barri amb un aspecte desolador, en lloc d'invertir, transformar-lo, instal·lant noves empreses i oferint nous llocs de treball. Considerem que no és just atorgar més edificabilitat, més rendibilitat en definitiva, als promotors i també cal exigir l'execució a curt termini dels plans que s'aprovin.

El pla només afectarà la transformació del sòl d'un terç aproximat de tot l'àmbit del 22@, un 37,2%, i no requereix que els plans privats aprovats i no executats s'adaptin al nou pla. Aquesta mirada restrictiva no permetrà una integració efectiva de les noves edificacions i les noves activitats en el teixit del barri.

No estableix actuacions per l'estat d'abandonament de patrimoni de valor indiscutible

Pel que fa al Patrimoni Arquitectònic, no estableix les actuacions i prioritats que garanteixin la preservació de la memòria històrica i identitat del barri,

que impedeixi situacions com l'estat d'abandonament que pateixen algunes peces de valor indiscutible com és el cas de Can Ricart.

Quant als equipaments del barri, considerem que es fa imprescindible la revisió del Pla d'Equipaments actual i l'elaboració d'un nou pla amb la participació efectiva dels veïns, veïnes i entitats del barri.

És imprescindible la revisió del Pla d'Equipaments actual

Fa l'efecte que el nou pla ha estat precedit d'un extens treball previ d'estudi de la situació del barri, però que s'ha elaborat a correuita per aprovar-lo en un termini prefixat, resultant un pla que no satisfà les necessitats i expectatives que l'havia impulsat.

Reclamarem que es recuperin al més aviat possible les reunions de la comissió ampliada i que s'introdueixin les modificacions necessàries al pla perquè acabi sent un pla inclusiu que garanteixi la millora del teixit social del barri i contribueixi a la construcció d'una ciutat més sostenible.

Jaume Badenes

CAP Ramon Turró

Adéu al Rocksound

Enderrocat el temple del rock de Barcelona

Quan l'Antonio i el Xavi van muntar el Rocksound sabien que l'edifici on l'ubicaven (a Almogàvers, 116) estava afectat pel 22@. Els van dir que la cosa anava a terra en uns tres anys, però ells només volien un petit bar on fer concerts. Perquè això sí que ho tenien clar des de l'inici: obrien amb l'únic objectiu de fer música en directe. No poder planificar a llarg termini i anar al dia a dia que obligava l'amenaça del 22@, no era un problema. Però van obrir ja amb una banda dels Estats Units, els Super 400. I dic però perquè ells no sabien que acabaven de posar la pri-

mera pedra del temple del rock a Barcelona.

I és que això és el Rocksound. Dotze anys ha trigat a arribar l'execució del pla i durant aquest temps, el bon fer dels seus propietaris que han acollit bandes d'arreu del món, que han vestit les parets de records i reconeixements, han convertit l'espai en un lloc singular on els mateixos músics deien que s'hi respirava rock. El boca-orella entre els músics nord-americans ha fet que aquelles bandes amb gira per Europa, que no solien fer parada a Barcelona, truquessin a l'Antonio perquè els fes un lloc a l'agenda del local.

El Rocksound era un local petit amb capacitat per a unes cent persones. Al sostre, membranes dedicades dels bateries que havien anat passant per l'escenari, a les parets de maó pòsters i fotos. Al centre una llarga barra des d'on l'Antonio repartia les copes i gaudia dels concerts que programava. Les bandes tocaven i en baixar de l'escenari prenien alguna cosa amb els fans, podien xerrar amb ells, signar-los autògrafs. Això feia que el Rocksound anés creixent d'esperit i que per a molts dels seus habituals, formés part ja dels seus records més entranysables. El mateix Antonio estava

sorprès de la quantitat de missatges de suport que havia rebut un cop van anunciar el tancament: gent que li explicava anècdotes, que s'hi havia emparellat, que li demanaven endur-se un trosset de la barra, un pòster, qualsevol record. Només una dada. Per la pandèmia, van demanar suport per xarxes per mantenir el projecte fent unes samarretes; en van vendre, ni més ni menys, que 1.500 unitats.

El seu tancament (l'octubre passat) suposa la pèrdua, no només per al barri sinó per a tota la ciutat, de l'únic lloc que programava música en directe de tots els gèneres del rock (d'aquí el nom de la sala): folk-rock, heavy metal, country, punk, southern rock..., i la música mare, el blues.

Pel Rocksound hi han passat bandes de tot el món i li demano a l'Antonio

que em destaqués concerts mítics. Li és difícil, però m'anomena els Steepwater Band fent el repertori dels Stones, Jesse Dayton, Band of Heathens o Dan Baird. Els Muggs hi van tocar gairebé una setmana quan el volcà islandès Eyjafjalla va tancar el trànsit aeri a Europa. Bob Margolin, guitarrista de Muddy Waters, hi ha tocat en nombroses ocasions, però és que a més cada vegada que passa per Barcelona, s'atansa a saludar-los. Els Blackberry Smoke han passejat la samarreta del Rocksound per tots els Estats Units. "Hem creat una família també amb els músics", em diu l'Antonio, que l'únic que pot mostrar és agraïment per tots aquests anys, a bandes i parròquia. No s'hauria imaginat mai que arribaria a construir un lloc tan emblemàtic.

La idea de reobrir el Rocksound hi és, però sense sortir del Poblenou. Si els deixen obrir, obriran. Però (ai las!) el 22@ no contempla la cultura i no donen llicències per a locals amb música en directe. Entre la precarització sistèmica de la cultura i la pandèmia sembla que som a la preqüela de Fahrenheit 451.

Irene Julve Nieto

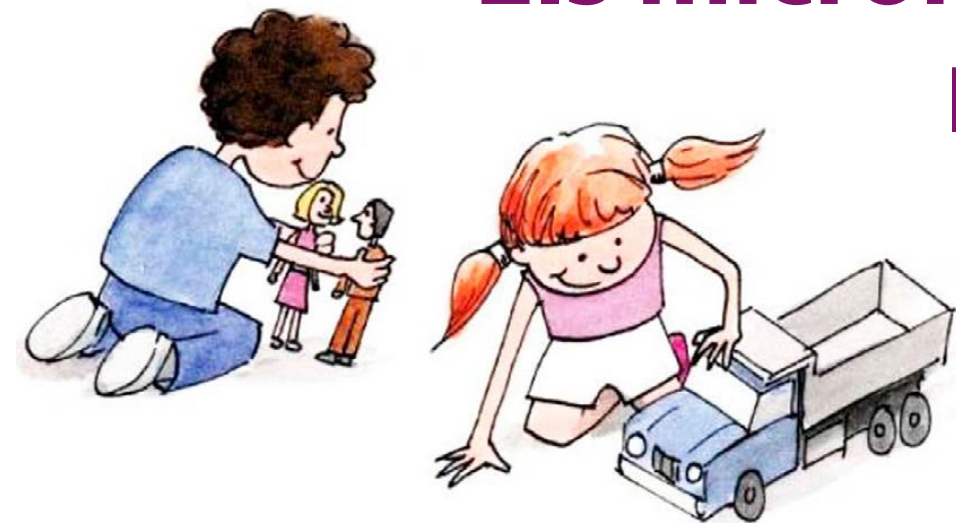
Arxiu Històric del Poblenou

La banda d'Atlanta Blackberry Smoke amb el guitarrista Paul Jackson amb la samarreta del Rocksound

Els micromasclismes

El masclisme de la vida quotidiana

Quan es parla de masclisme, sovint s'associa a actes violents i visibles, com per exemple les pallisses, els crits i insults, els abusos, les violacions i els assassinats. Però hi ha moltes formes de masclismes, subtils, invisibles, que impregnen el nostre dia a dia sense adonar-nos-en i són la base i la justificació de les violències abans esmentades. Són els micromasclismes o masclismes de baixa intensitat.

Va ser Luis Bonino (psiquiatra i terapeuta argentí) qui va definir aquest tipus de violència de baixa intensitat. Per a Bonino, els micromasclismes o masclismes invisibles, a diferència d'altres formes de violència masclista, degut a la suposada menor intensitat —no maten—, passen desapercebuts i, per tant, són fàcilment inadvertits o acceptats. El problema radica que no per això són menys nocius i, a més, acaben perpetuant el gran masclisme, el que sí que destrueix i assassina.

Com es pot identificar el masclisme de baixa intensitat o micromasclisme?

Els micromasclismes es manifesten en petites coses: la roba (blau o rosa), les joguines, el llenguatge. Segur que hem sentit frases, tòpics o acudits com aquests: “Estàs una mica nerviosa...”, “no deus estar pas en un d'aquells dies?” “Les dones condueixen pitjor i causen més accidents”, “Dona al volant, perill constant”, “Dona havia de ser!”. O en una entrevista de feina: “Has pensat tenir fills?”. “Et baralles com una dona!”. “Plores com una nena”. “A les dones cal triar-les guapes i esveltes, que ja s'encarreguen elles soles de fer-se grosses i lletges”. “Si és lesbiana, deu ser perquè no ha tastat un home com cal”.

O els missatges televisius que continuen assignant a les dones les tasques domèstiques i de cura, com s'ha fet històricament. També hi ha tota aquella publicitat en què les dones han de complir uns canons de bellesa irreals i que es veuen reflectits en els anuncis de perfums, cosmètica... Aquest ideal de bellesa a què ens té acostumats la TV, provoca que el 90% de les persones que pateixen trastorns alimentaris siguin noies joves, i que el 80% de les persones que recorren a la cirurgia estètica siguin dones.

També en l'àmbit laboral es troben situacions de micromasclisme. Les llargues jornades laborals i l'organització del temps de treball en el mercat laboral en clau masculina, són obstacles per a poder fer compatible la vida personal i familiar, sobretot per a les dones.

Pel que fa a les creences i als prejudicis sexistes, es tendeix a discriminar les dones en la selecció i la promoció professional, s'afavoreix la segregació laboral per sexes, tant des del punt de vista de les ocupacions com dels rols que es desenvolupen. L'estructura de les categories professionals i els mecanismes de promoció existents situen les dones en els nivells més baixos de les escales ocupacionals en les empreses, sense representació significativa en els llocs de responsabilitat.

Un altre àmbit en què els masclismes de baixa intensitat campen al seu aire és a les organitzacions socioculturals, sovint amb organigrames de funcionament jerarquizats. En les reunions o assemblees, els homes fan moltes més intervencions i més llargues que les dones. Sovint no respecten els torns de paraula, i tallen moltes vegades les in-

tervencions de les dones o parlen entre ells mentre una dona està exposant el seu parer. Mentre que els homes realitzen intervencions afirmatives i obertes, treuen temes nous i intenten aclarir-ho tot, les dones complementen intervencions prèvies o responen preguntes pendents.

Quatre tipus de micromasclismes segons Bonino

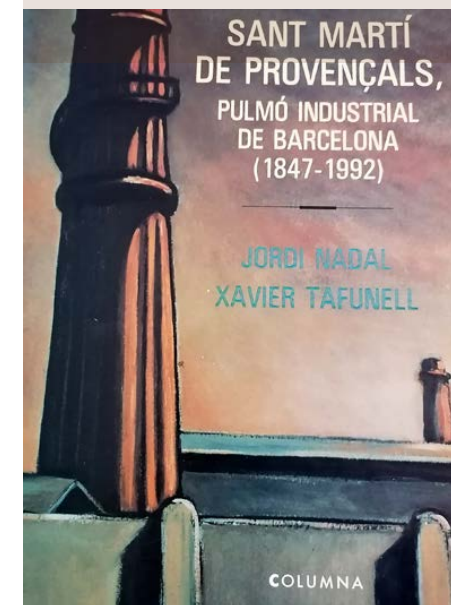
- **Utilitaris.** Es donen principalment en l'àmbit domèstic i en les cures cap a altres persones, abusant de les suposades capacitats femenines de servei i de la naturalització del seu treball com a cuidadora. A la llar, un exemple clar d'un home suposadament col·laborador es veuria en la frase: "En què t'ajudo? Baixo les escombraries?"
- **Encoberts.** Són molt subtils i busquen la imposició de les "veritats" masculines per fer desaparèixer la voluntat de la dona, que acaba coartant els seus desitjos i fent el que ell vol. Hi ha micromasclismes en els silencis, en els paternalismes, en el "menyspreu" i en el mal humor manipulador.
- **De crisi.** Sorgeixen quan elles comencen a trencar la balança de la desigualtat en la parella. Es poden reconèixer en la frase: "Si treballes, tu sabràs què has de fer (amb les tasques domèstiques)".
- **Coercitius.** En aquests, l'home fa servir la força moral, psíquica o econòmica per exercir el seu poder, limitar la llibertat de la dona i restringir la capacitat de decisió. Solen afectar l'espai i temps d'ells i elles; i perden sempre les segones. Es veuen en qui ocupa la millor butaca de la casa, qui té el comandament de la televisió, en com un home obre les cames i redueix l'espai d'una dona en un vagó de metro...

Estrella Pineda

Patrimoni industrial: creant valor urbà

Les diverses transformacions urbanístiques en el barri del Poblenou, entre aquestes la del 22@ i anteriors, van facilitar la renovació urbana del vell sòl industrial modernitzant el barri, però sense considerar prou el llegat patrimonial de la ciutat industrial preexistent. Es va ignorar en bona mesura la seva vàlua històrica des dels inicis de la industrialització fins a la modernitat barcelonina. I, d'altra banda, es va perdre l'oportunitat d'aprofitar aquell llegat històric arquitectònic com a referent necessari per a la creació d'un nou model de significat urbà. Aquest oblit dol especialment ara que és recent la mort del professor Jordi Nadal, defensor de la història industrial de Barcelona, que l'any 1992 va publicar junt amb Xavier Tafunell, *Sant Martí de Provençals, pulmó industrial de Barcelona (1847-1992)*. El llibre de Jordi Nadal partia de treballs anteriors com l'inventari i estudi històric que, amb motiu de la construcció de la Vila Olímpica, que va suposar l'enderroc del barri d'Icària, va dirigir l'historiador poblenoví Manel Arranz. Per cert que valdria la pena rescatar de l'oblit aquell treball de documentació històrica, en què van participar a més d'Arranz, professionals de prestigi com Reinald González, Teresa Navas, Marta Puchal i Francesc Caballé.

Només va ser sobre la marxa i per l'insistent acció dels ciutadans que es va rectificar el 2006 amb la catalogació d'alguns elements rellevants encara supervivents, alguns d'alta significació en la preservació de la seva unitat formal, com el conjunt industrial de Can Ricart, exponent destacat de la Catalunya industrial de la segona meitat del segle XIX. L'instrument del Catàleg va servir per a no perdre definitivament alguns edificis singulars i alguns conjunts com l'esmentat, però no per a preservar els paisatges, és a dir, la relació entre les peces que cobren sentit quan es fan res-

sò de la consistència urbana històrica i humana del territori. El que té sentit preservar és la varietat d'elements, conjunts i eixos, com per exemple el carrer de Pere IV, altament significatiu, vinculats a fabricació i també al seu entorn social i urbà com els passatges, els habitatges obrers, els ateneus i les cooperatives, així com les escoles de formació i els espais de lleure i cultura.

Que la modernitat barcelonina, reconeguda arreu per l'urbanisme —en els seus diferents teixits— i l'arquitectura en totes les seves etapes estilístiques, només atresori al Poblenou el conjunt de Can Ricart com a Bé Cultural d'Interès nacional (BCIN) en la seva vessant de ciutat transformadora i d'arrel industrial, tant en l'obrerisme com en la burgesia, hauria de fer pensar. Potser el Cementiri de l'Est, infraestructura primerenca fora muralles ja al segle XVIII, amb un interessant patrimoni historicoartístic que reuneix els principis de la Il·lustració (igualtat davant la mort) representat en el projecte d'Antonio Ginesi, davant l'ennobliment posterior del recinte neoclàssic; i el traçat urbà de l'eix de Pere IV, l'antiga carretera amb

primerenca vocació metropolitana que va vertebrar l'expansió barcelonina, les comunicacions, el comerç i la indústria cap al Besòs i més enllà, que resumeix la ciutat industrial amb els seus principals estandards arquitectònics, mereixerien també la màxima categoria patrimonial que, juntament amb la resta d'elements catalogats, han de dotar de significat un territori que amb l'estratègia arrova vol continuar sent punta de llança metropolitana.

Cal rectificar el full de ruta de la transformació urbana, que en el passat va prioritzar la posada al mercat de metres quadrats de sòl d'activitat econòmica sacrificant qualsevol altre valor present com el patrimoni històric, enlloc d'aprofitar-se'n per dotar de significat un territori que antany, com va sentenciar el professor Jordi Nadal, va ser pulmó industrial de la ciutat, i avui vol continuar sent referent de l'economia digital. En l'actual procés de modificació del Pla General Metropolità en l'àrea 22@ s'han d'articular els mecanismes i la normativa precisa per fer que els Plans de Millora Urbana integrin els valors paisatgístics històrics com a referents i testimonis de la història que s'hi ha anat superposant en capes al llarg del temps. No es tracta, doncs, d'emular cap paisatge representatiu o estilísticament pur sinó al revés, la suma de referents construïts en el decurs de la història, admetent com és normal l'assimilació de la Vila Olímpica, com una etapa potser discutible però que és una realitat avui. El carrer de Pere IV, que ha sobreviscut al Pla Cerdà i que segueix vertebrant el Poblenou malgrat el canvi en els usos, és probablement el millor testimoni que aglutina passat, present i futur en l'articulació d'aquest concepte urbà de mirada àmplia que voldríem que no perdi la ciutat.

Salvador Clarós, Antoni Vilanova, Mercè Tatjer, Jordi Fossas

Ernest Cañada

Ernest Cañada és investigador i coordinador a Alba Sud, una organització enfocada al desenvolupament. Nascut a final dels 60 al Poble Nou, va anar a l'escola Montseny i a la piscina municipal de la plaça Lope de Vega (ara Jardins de Josep Trueta), on va aprendre a nedar. Als vint-i-tres anys deixava el barri per viure primer al Born i després onze anys a Managua com a cooperant en una organització anglesa. La seva relació amb el món llatinoamericà el vincula a aquella generació que es va formar políticament amb la solidaritat amb l'Amèrica Central. Des de Nicaragua va posar en marxa l'associació Alba Sud, un *think-tank* (laboratori d'idees) internacional que fa recerca sobre turisme responsable, treball just i els béns comuns de la Terra. L'Ernest, que ara ha tornat al Poble Nou, és un dels referents quan es parla de turisme al nostre país.

El turisme té darrerament mala premsa entre determinats col·lectius. Alguns parlen de "turismofòbia"...

El turisme pot ser una cosa o una altra en funció de la capacitat que tinguem per transformar-lo. Certament que genera processos d'explotació i de desposseïció però l'aposta ha de ser no per naturalitzar les desigualtats sinó per transformar-lo perquè doni resposta a les necessitats d'amples majories de la població. A Alba Sud ens dediquem a documentar i analitzar aquests processos per transformar-los. A l'Amèrica llatina aquest debat del turisme és molt més viu que aquí. El que cal posar en qüestió no és tant el turisme com la seva redistribució.

Però ara la pandèmia ha revelat que sense turistes creix l'atur...

La situació del turisme en cap cas és la que voldríem. No es pot llegir en termes de decreixement. És un desastre social perquè té unes implicacions en termes socials i laborals, enormes. Si la crisi provocada per la covid s'allarga, poden coincidir una suma de factors que pressionin i condueixin cap a processos encara de més precarització i deteriorament de les condicions de treball. La situació no és nova, fa temps que es va produint una transformació de l'estructura productiva. A partir del 2008 es produeix una progressiva concentració d'establiments, sobretot en el sector hotelier, a les mans de grans inversors multinacionals, el que anomenem financerització del Sector. Ara, la petita i mitjana empresa està tenint moltes dificultats per aguantar i sobreviure. En l'àmbit laboral la situació pot empitjorar encara més perquè estarem davant d'un mercat decreixent que pressionarà sobre els costos laborals, forçant les persones treballadores a acceptar rebaixes en els salaris i drets laborals. Barcelona probablement podrà resistir perquè té una economia més diversificada, però el model fordista de ciutat hiperespecialitzada de llocs com Salou o Lloret fa que puguin esdevenir Detroit. És a dir abocades a l'atur i l'abandó.

Quines implicacions té la financerització?

La falta de compromís dels empresaris amb l'activitat, amb l'empresa i amb la destinació. Una cerca de beneficis a curt termini que provoca una major pressió cap a la reducció de costos laborals. Un enduriment de les relacions laborals i també entendre la força labo-

ral com un cost variable del qual es pot prescindir quan convé. Això va paral·lel a un major protagonisme, que podem veure al barri, de les economies de plataforma: els pisos turístics.

Sembla, però, que l'Ajuntament vol frenar les aspiracions de la plataforma Airbnb, posant multes i més inspecció...

Sembla que Airbnb ha caigut però per altra banda s'ha revaloritzat a la borsa. El que hem de mirar també és tota l'economia dels repartidors (els *riders*) que per una banda genera una desregulació i precarització del mercat laboral, i alhora fa més pressió al sector de la restauració. La transformació que s'està produint ara és que el treball ja no és portar el plat de la cuina a la taula, que feien els cambrers, sinó portar-lo de la cuina a casa de la gent. Hi ha un trencament de les fronteres del que entenem per turisme. El creixement de les economies de plataforma és pervers i perillós a curt termini.

La crisi actual obliga a repensar el turisme en termes d'una transició socioecològica

El que ha canviat és el model de negoci?

D'una banda qui estructura el sector són les empreses de comercialització que poden exercir una funció monopolística. De l'altra, tens els fons d'inversió que tenen la major part dels pisos de lloguer turístic, i també avui ja tenen la propietat dels immobles hotelers.

El canvi tecnològic, la digitalització, no s'ha de llegir només en termes de substitució de llocs de treball. Algunes feines com la recepció d'un hotel poden ser substituïdes, però les cambres de pis d'un hotel no fa falta substituir-les sinó que la tecnologia el que facilita és la gestió i el control sobre les formes de treballar, evitant per exemple fugues de temps en el treball de les que netegen les habitacions, exigint-los el màxim esforç i dedicació.

Després de l'aturada que ha patit el sector per la covid, i davant del repte de la sostenibilitat ambiental, què hauria de fer el sector turístic en el futur?

La crisi no s'hauria de llegir com un problema puntual. Fariem una mala lectura que té un risc polític molt gran si aboquem recursos públics a una reactivació del sector en els mateixos termes. Més aviat, cal llegir la crisi de la covid com un dels últims avisos davant de la superposició de crisis de diversa naturalesa que poden afectar el turisme: la crisi climàtica, la crisi ecològica, energètica i de recursos en general. Tota aquesta suma de crisis afectaran l'activitat turística. Pensar que d'aquí a un any tornarem a reproduir el model actual ens condemna a ser cada cop més vulnerables.

Si ara el 90% del turisme que rep Catalunya és internacional, quin futur li espera, doncs, al Sector després de

la covid? Es tornaran a omplir els hotels que s'han construït en els darrers anys al Poble Nou?

La crisi actual ens obliga a repensar el Sector en termes d'una transició socioecològica. Pensar més en una economia relocalitzada i diversificada en la qual el turisme hi ha de tenir també un paper. Cal pensar, contra els que creuen que ha de desaparèixer, quin paper pot jugar el turisme en aquesta transició socioecològica. Reorientar-lo cap a les necessitats d'oci i entreteniment, que haurà de ser molt local. Hem de pensar en un turisme de proximitat. Això vol dir també repensar el model urbà per fer accessibles els espais naturals de proximitat. Probablement no necessitem tants hotels ni pisos turístics a Barcelona, però, en canvi, a altres zones del país necessitem millor accés a espais naturals i oferir altres serveis per a les necessitats pròpies.

Imagines algun hotel dels que encara no s'han inaugurat reconvertits en oficines o habitatges?

Hi haurà una reducció important del turisme que farà que ens trobem amb una sobredimensió, per exemple, del transport aeri. El futur estarà més lligat a la proximitat. Caldrà veure com reconvertir algunes feines. El turisme seguirà tenint rellevància però haurà de canviar i invertir recursos a organitzar el procés de canvi. Pensa que és un Sector d'alguna forma parasitari, que viu de la ciutat i és incapaç de generar condicions de retorn social. No és raonable pensar que tindrem hotels buits i en canvi mancances en habitatge social.

Salva Clarós

Memòries migrants del Poblenou

La Xarxa Antirumors del Poblenou és un conjunt d'entitats, equipaments i col·lectius del Poblenou, que fem xarxa per tal de transversalitzar la interculturalitat i la mirada antiracista al barri, tot incorporant una pràctica crítica de la interculturalitat, en les accions i activitats que fem, així com en el treball comunitari, que duem a terme en el nostre dia a dia.

Si, d'una banda, pretenem generar continguts i reflexió per nodrir els debats actuals sobre interculturalitat crítica que més ens interpel·len en el nostre context, d'altra banda, actuem, des de l'acció comunitària, tot impulsant relacions respectuoses de la diversitat present al barri, afavorint la cohesió social, en horitzontalitat i aliança amb altres col·lectius, veïnat, organitzacions de persones migrades i/o racialitzades.

El 2020 hem impulsat una reflexió entorn de la memòria històrica del territori, amb el projecte "Memòries Migrants" amb l'objectiu de complementar el relat oficial (una memòria industrial, tecnològica i obrera molt present al barri) que no recull l'experiència i aportació de les persones migrades i, per tant, generar un nou relat, plural i inclusiu, a partir d'aquest diàleg entre memòries diverses.

En aquesta línia, vam organitzar una xerrada virtual i un cinefòrum a Can Ricart, en col·laboració amb l'associació Els Fumats, respectivament l'abril i el juliol del 2020.

La Xerrada sobre Memòries Migrants, amb Anyely Marin, pretenia configurar nous imaginaris que nodreixin el teixit comunitari, la complicitat i els espais de lluita a partir de les experiències interculturals veïnals. El cinefòrum, amb el passi del documen-

tal *Nosotros los negros*, ens introduïa a la lluita dels venedors ambulants (amb la participació del Sindicato Popular De Vendedores Ambulantes de Barcelona) i de les persones sense documentació per defensar la seva dignitat i el dret a la regularització, en un context de racisme estructural i institucional, xenofòbia i enduriment de les fronteres amb l'impacte d'aquest en els imaginaris i autonarratives barrials.

Actualment, estem duent a terme entrevistes que seran videocàpsules d'històries de vides, testimonis de "memòries migrants" que volen rescatar i posar al centre del debat la pràctica comunitària, l'agenda política, l'aportació social... de les persones migrades. És un espai d'autorepresentació on les persones, amb veu pròpia, explicaran la seva història de resiliència, resistència, les lluites diàries, els assoliments, la seva implicació en la construcció social, econòmica, cultural... de la ciutat/barris que vivim.

Per això estem entrevistant diverses persones, intentant reflectir-ne la diversitat (d'origen, cultura, sexe, color...), veïnes del barri i implicades en col·lectius i moviments socials: companyes i veïns de Casa Àfrica, la Xarxa d'Aliments del Poblenou, Ens Plantem!, Cuinetes, els Assentaments...

Un cop editat el material, es publicarà a la web de la xarxa: <https://antirumorspn.apropem-nos.org/>

Formen part de la Xarxa: Casal de Barri del Poblenou, Casal de Barri Bac de Roda, Ca l'Isidret, Coordinadora d'Entitats del Poblenou, Associació Cultural i social Bac de Roda, Apropem-nos, Pla Comunitari del Poblenou i veïnatge a títol individual. Amb el suport del Programa Barcelona Interculturalitat.

Des de setembre de 2020 fins a gener de 2021 s'ha anat coent a foc lent un projecte d'arxiu audiovisual al Poblenou. Ha estat en el marc de la iniciativa *Al llindar* de Can Felipa, una nova línia de treball del centre que vol col·laborar amb altres entitats i associacions del barri per desenvolupar un projecte en col·laboració amb un agent cultural. En aquest cas, aquest agent cultural hem estat Higo Mental (Ricardo Pérez-Hita i Marta Sesé). Mitjançant aquest article us voldríem explicar breument qui som i, amb una mica més de detall, què hem estat fent aquests mesos i com us podeu apropar al procés i als resultats del projecte perquè aquests segueixin sent una eina de memòria viva del barri del Poblenou.

Una eina de memòria viva del Poblenou

Higo Mental és un projecte d'anàlisi audiovisual de material trobat a Internet que vam engegar l'any 2014. El nostre mètode de treball consisteix en la cerca de vídeos a Internet sobre temes concrets (esport, treball, habitatge...) per desenvolupar, posteriorment, diàlegs en què es creuin els materials trobats i s'explorin noves narratives activant, d'una manera crítica, aquest material que es troba latent a la xarxa. Treballant sempre des d'un posicionament feminista, el nostre projecte aposta per la presencialitat en la realització dels "diàlegs" audiovisuals mencionats. Per nosaltres, és important pensar en les imatges que presentem —i que sovint veiem en solitari asseguts davant d'un ordinador— d'una manera col·lectiva que pugui generar debats. Alhora, ens interessa també la desjerarquització de la imatge visual, és a dir, donar la mateixa rellevància a un vídeo de baixa qualitat que algú hagi pogut fer amb un mòbil que a un fragment d'una pel·lícula que s'hagi enregistrat d'una manera sofisticada tècnicament parlant.

Així doncs, vam engegar la nostra participació a *Al llindar* tenint una sèrie de converses amb la Clàudia Elies del Centre Cívic Can Felipa i amb el Salvador Clarós, de l'Associació de Veïns i Veïnes de Poblenou. Arran d'aquestes converses i amb la voluntat de posar a disposició del projecte la nostra metodologia de treball habitual va sorgir *Espigolar*.

Espigolar

Un petit arxiu per pensar el Poblenou

Espigolar ha consistit a generar un petit arxiu o plataforma audiovisual a partir d'una crida oberta de rebuda de materials relacionats amb el barri del Poblenou. El projecte va concloure amb una sessió d'Higo Mental, un diàleg entre els vídeos rebuts —i que hem recollit en una plataforma consultable a internet—, i altres materials d'internet.

En el procés de desenvolupament del projecte hi ha hagut diversos moments clau. El 17 de setembre del 2020, coincidint amb la festa major del Poblenou, vam presentar la nostra idea de projecte a Can Felipa i davant d'alguns membres de l'Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou. La idea d'aquesta presentació era tenir una primera presa de contacte i buscar temes d'interès comuns que ens ajudessin a veure quines eren les línies de treball que podia interessar explorar mitjançant aquest arxiu que volíem crear. La presentació va consistir en el passi del documental *Poblenou. De la fàbrica al gratacel* de Roger Granel en diàleg amb dos vídeos: la publicitat del *Barcelona, posa't guapa* i la saeta de Las Kautivas de Las Kellys. Del debat sorgit van sortir les línies d'interès que ens han acompanyat al llarg del projecte: les transformacions urbanístiques del barri, el món del treball i l'especulació amb l'habitatge.

Amb aquesta activitat també vam donar el tret de sortida a la crida per rebre materials, amb el reclam "El veïnat del Poblenou estem construint l'arxiu audiovisual de l'Associació de Veïns. Tens material audiovisual sobre el barri?". Qualsevol material ens servia, la qualitat, la durada o la intenció amb què estigués fet l'enregistrament, explicàvem que tot vídeo ens era útil. Justa-

ment amb aquesta crida es perfilava la relació arxiu-memòria. Estàvem plantejant un arxiu audiovisual heterogeni, com l'heterogeneïtat de les memòries plurals d'un barri. *Espigolar* és, també, un projecte que tracta sobre com ens expliquem les imatges del passat del Poblenou.

Un arxiu visual heterogeni com les memòries plurals del barri

Efectivament, els materials que ens van arribar eren de naturalesa diversa. La primera distinció que vam haver de fer era entre els inèdits, peces que les persones que ens els feien arribar no havien pujat prèviament a internet, i vídeos que ja formaven part de l'arxiu internet. Molts dels materials eren peces que havien tingut alguna funció circumstancial i que ara veïen l'oportunitat de tornar a ser mirades. Aquesta idea de reciclatge forma part dels objectius del projecte, com una aposta ecològica de l'ús de les imatges. És d'aquí d'on sorgeix el títol del projecte, *Espigolar*, entès aquí com l'acte de collir o arreplegar vídeos. Respecte als donants, ens van contactar tant persones a títol personal com entitats que desenvolupen la seva activitat al barri. Exceptuant algun cas, ens van fer arribar materials persones afins al projecte d'Higo Mental, persones properes a la línia d'arts visuals de Can Felipa i també agents amb un recorregut al barri en relació amb l'audiovisual.

Un cop vam tenir una idea dels materials que conformarien el nostre arxiu de treball, vam decidir apropar-nos a un nou agent del barri: l'Arxiu Històric del Poblenou. El 23 d'octubre de 2020 ens vam reunir amb l'Orestes Sánchez, qui

ens va explicar que es tracta d'una associació de voluntaris nascuda el 1976 que es dedica a recollir la història del barri. El seu fons es compon bàsicament de fotografies i documents, però estan molt interessats a recollir també material audiovisual i ara són ells qui custodien els materials un cop finalitzat el nostre projecte. La reunió ens va permetre conèixer el seu funcionament, veure estratègies per catalogar el material i, també, tenir accés a algun vídeo del seu catàleg que podia completar el nostre recull.

Línies d'interès: les transformacions urbanístiques del barri, el món del treball i l'especulació amb l'habitatge

La darrera passa del projecte, un cop vam tenir tot el material catalogat, ha estat l'activació de l'arxiu. És aquí on Higo Mental posava en acció la seva metodologia de treball habitual. El 19 de gener de 2021 ens vam reunir a Can Felipa per mostrar els resultats del projecte. Per activar l'arxiu, vam realitzar una sessió d'Higo Mental en què es creuaven els materials rebuts amb d'altres trobats a Internet. D'aquesta manera, tot i recordar una història que és pròpia del Poblenou, vam poder establir enllaços amb altres indrets on problemàtiques vinculades a la transformació urbanística o l'habitatge es troben també presents i descriuen un relat que és comú.

Tant l'arxiu de vídeos com la relatori i l'activació de l'arxiu final es poden consultar a https://www.higomental.com/al_llindar/.

Ricardo Pérez-Hita i Marta Sesé

Frame del vídeo que la Tamara Cortés ha aportat a l'arxiu

L'Operació Compost,

una experiència de circularitat entre veïnat

El cicle de la matèria orgànica és un dels exemples més evidents d'economia circular en què els residus que generem, un cop tractats biològicament, esdevenen un recurs (compost) i són retornats al sòl en forma de matèria orgànica i nutrients, que permeten el desenvolupament de vegetals que consumim.

Aquesta és la teoria, però fins no fa gaire, com la majoria de gent que intenta fer les coses "bé", a casa portàvem els nostres residus orgànics al contenidor marró, dubtant de si realment la bossa de plàstic que fèiem servir per portar-los-hi era gaire apropiada, però quan vèiem la barreja de dins del contenidor, ja no hi donàvem més voltes.

No obstant això, moguts per la preocupació pel canvi climàtic i també per la salut dels nostres fills i l'exemple que els donem, vam començar a documentar-nos i a veure què podíem fer per reduir la petjada ecològica de la família.

És com vam aprendre que la matèria orgànica representa un 36% del pes dels residus que generem i que, a l'àrea metropolitana, només un terç es recull selectivament però amb un alt percentatge d'impropis (més del 16%). Així que finalment només una mica més de la quarta part de la matèria orgànica que llencem és aprofitada per fer compost d'una part i biogàs de l'altra. (Dades AMB)

SABIES QUE MÉS DEL 35% DELS NOSTRES RESIDUS ÉS MATÈRIA ORGÀNICA I LA MAJOR PART ES POT APROFITAR PER FER COMPOST?

Les tres quartes parts restants, amb sort es converteixen en bioestabilitzat (un producte orgànic semblant al compost, però de qualitat inferior, que només pot servir per al reblliment de sòls), i en

la majoria dels casos acaben a la incineradora o a l'abocador, generant en tots dos casos importants emissions de gasos d'efecte hivernacle.

I òbviament, per a arribar a aquests resultats bastant dolents, s'han necessitat accions de recollida, transport i tractament.

Aquest procés és una mostra de la insostenibilitat del nostre sistema, però quan busques una alternativa i t'adones que la tens o la podries tenir a casa o com a molt lluny, al barri, s'encén la llum de l'esperança...

En el nostre cas vam optar per fer compost casolà i el procés d'aprenentatge ens va portar al ConnectHort, el solar que fa cantonada entre els carrers Doctor Trueta i Àlaba, on l'associació Abono Km0 té tres compostadors tradicionals i un vermicompostador i bona part del compost produït, d'altíssima qualitat, s'utilitza per a l'hort que un grup de voluntaris cultiva a la parcel·la.

Després de conèixer el Miki i el Diego, els mags de l'adob, ja ningú pot llençar una pell de plàtan a la paperera sense remordiment! I així van néixer les ganes de fer-ho millor i transmetre la

senzillesa d'aquest aprofitament. Com a mare, les escoles em van semblar el lloc més idoni, sobretot considerant que moltes escoles del barri ja tenien compostador i/o hort.

Setmana Europea de Prevenció de Residus

Aleshores des de l'AVV Poblenou vam aprofitar la Setmana Europea de Prevenció de Residus, del 21 al 29 de novembre de 2020, per proposar als centres educatius una acció que vam anomenar Operació Compost. Volíem quantificar i compostar localment la matèria orgànica generada aquella setmana.

La proposta considerava dues fonts possibles de matèria orgànica:

- la generada pel propi menjador del centre,
- la generada per les famílies.

Malgrat que eren temps de gestió de pandèmia, la proposta va tenir molt bona acollida i es va poder portar a terme a quatre centres educatius del barri: a les escoles L'Arenal de Llevant i Les Acàcies hi van participar tant les famílies com el menjador, i a l'escola Auditori i a l'institut Front Marítim, ens van reservar les restes del menjador.

A les dues escoles amb participació de les famílies, les AFA es van encarregar de fer difusió de l'acció i posar cada matí de cada dia de la setmana un cubell a l'entrada de l'escola perquè les famílies hi poguessin dipositar la matèria orgànica generada a casa seva controlant que només es portava matèria sense plàstic adient per al compost comunitari.

QUÈ APROFITEM:

RESTES ORGÀNIQUES
Restes de fruites i verdures, closques d'ou, marro de cafè i restes d'infusió

CARTONS & PAPERS
Paper de cuina, tovallons de paper, cartó o papers estripats, oueres, etc.

NO SÓN APTES PER A COMPOST COMUNITARI:

Productes carnis

Productes lactis

Ossos

Per a la recollida dels menjadors, vam parlar amb la gent de les cuines i durant els cinc dies ens reservaven la matèria (amb les mateixes restriccions) que es recollia després del servei i s'ajuntava a la recollida del matí per portar-la amb bici de càrrega als compostadors d'Abono Km0.

En cinc dies, amb aquesta participació, vam recollir 380 kg de matèria orgànica

Als tres dies ja havíem omplert els tres contenidors que serveixen per als processos de deshumectació i fermentació naturals previs a la posada al vermicompostador, d'on surt el millor compost: la caca dels cucs. Sort que el compost perd volum a una velocitat sorprenent i finalment tota la matèria recollida hi va caber, però igualment la gent d'Abono Km0 ho va aprofitar per posar en marxa un projecte experimental d'un nou compostador.

Però, realment, per a tots els que vam participar en aquesta operació, el més bonic va ser veure l'interès i la implicació de la gent dels menjadors i de les famílies. Moltes ens demanaven què farien el dilluns següent. Els nens i nenes volien seguir portant la matèria de casa amb la galledeta de la platja...

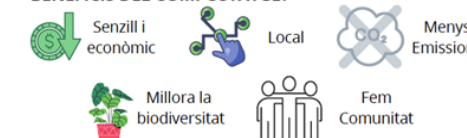
A tots ens va saber greu haver de parar el bon camí iniciat, però la llavor ja està donant fruit: les escoles que van participar en l'Operació Compost estan estudiant la possibilitat, amb el suport d'Abono Km0, de tenir les seves pròpies

instal·lacions de compost, i a les famílies ens encantaria veure les nostres escoles convertir-se en punts de compost comunitari.

Volem compostador comunitari al barri!

A Barcelona, hi ha instal·lacions d'aquest tipus gestionades per l'Ajuntament i, a més del servei que podrien donar les escoles a les seves famílies en aquest sentit, des de l'Associació de Veïns i Veïnes estem convençuts que cal almenys un punt de compost comunitari al barri i ens sembla que s'hauria

BENEFICIS DEL COMPOSTATGE?

de considerar aquesta instal·lació, per exemple, en el projecte que s'està decidint per a l'Hort de La Vanguardia.

La creació d'una Xarxa per la Sostenibilitat al barri

Aquesta iniciativa ens ha permès també a la gent de la Comissió de Medi Ambient de conèixer i connectar amb gent de les escoles del barri amb inquietuds i ganes d'implicació similars a les nostres.

Gràcies a aquestes trobades i a la resposta d'unes quantes sòcies a la crida que vam fer als números previs de la revista, estem creant un grup per compartir preocupacions i actuacions mediamientals al barri.

Els temes que tenim entre mans són variats: prevenció i gestió de residus, potenciar la creació de comunitats energètiques, com posar fi a la presència d'amiant als nostres edificis, la pacificació dels entorns escolars.

Si vols saber-ne més i implicar-te amb nosaltres, t'esperem! Ens pots escriure a mediambient@elpoblenou.cat i ens posarem en contacte amb tu.

Marike Charlier

Els brigadeiros de la Muriel

Brigadeiros de chocolate

Ingredientes

400 g de leche condensada
2 cucharadas de mantequilla
4 cucharadas de chocolate o cacao en polvo
Fideos de chocolate

Elaboración

Pon en una cazuela a fuego medio-bajo la leche condensada, la mantequilla y el cacao en polvo.

Mezcla bien todo y remueve hasta que esté espeso (10-15 minutos).

Para comprobar si está listo, deja de remover durante unos segundos e inclina un poco la cazuela. Si se separa del fondo y no se pega, está en su punto.

Unta un bol con mantequilla, vuelca la mezcla en el mismo y deja enfriar.

Una vez frío, coge pequeñas porciones de la pasta y dales forma de bola, como si se tratara de trufas.

Coloca los fideos de chocolate en un plato y reboza las bolas hasta que queden cubiertas.

Puedes servirlos en pequeñas cápsulas de papel, como las que se venden para las trufas.

Muriel Carolina Magurno és italo-brasileira, té trenta anys, i un germà de vint-i-set. Fa poc que viu al Poblenou. El seu besavi patern, després de la guerra d'Itàlia, va emigrar amb la família al Brasil, on va començar a treballar per compte d'altri en una colònia.

Ens diu que el Brasil cedia una propietat a les famílies perquè la treballassin. En aquests terrenys s'hi feien cases que formaven una colònia. A mesura que creixien les famílies anaven augmentant les cases. Més endavant els seus avis van comprar les seves pròpies terres, on cultivaven hortalisses que venien a les fires dels caps de setmana; quan la Muriel va néixer, l'àvia paterna va obrir un comerç a la ciutat que compaginava amb les fires.

Vivien a João Ramalho, un poble de 4.500 habitants que tenia una escola de petits i una de grans. A Brasil les escoles públiques no són les millors, ben diferent de les universitats públiques, que són de molta qualitat. Quan ella tenia cinc anys els pares es van traslladar a la ciutat i

quan en va fer dotze es van separar. Els fills es van quedar amb la mare, però la ciutat és molt petita i la relació amb el pare i la seva família era constant.

Un any abans, la mare va començar la universitat privada i va fer la prova per passar a la pública; paral·lelament treballava a l'administració. Va exercir dos anys de mestra i va tornar a la feina anterior. La família paterna segueix amb el negoci de venda de productes diversos i gairebé ha deixat de cultivar les terres. La Muriel hi va treballar des dels dotze anys.

Va estudiar a l'escola pública i després d'un curs preparatori en una ONG va passar a la Facultat de Filosofia, Lletres i Ciències Humanes de la Universitat pública de São Paulo, on va estudiar literatura i llengües. Va deixar el grec antic per passar a cultura asiàtica; va conèixer una mica el japonès, el coreà i la cultura armènia. Quan feia segon va treballar en un projecte de la Universitat tenint cura de les criatures de les mares que feien nocturn. Va ser educadora i després coordinadora del projecte.

En el termini de vuit anys va estudiar batxillerat, llicenciatura i magisteri. Quan el govern actual va accedir al poder, va tenir clar que la situació empitjoraria i va decidir fer un canvi de vida.

El seu germà es va especialitzar en màrqueting esportiu. Enamorat d'Europa, va decidir viure a Barcelona i fa tres anys que hi és. Li va insistir tant perquè vingues, que va deixar organitzat el projecte per a infants de la universitat, va preparar la documentació i es va traslladar a Itàlia, des d'on, per l'ascendència italiana, podia tramitar el passaport comunitari. El procés es va allargar més del previst i ja es parlava del coronavirus a Espanya. Tan aviat com va tenir el document d'identitat, es va traslladar a Barcelona, pendent

de rebre el passaport. En arribar, es va decretar el confinament. Va ser un cop dur, però tenia la tranquil·litat de viure amb el germà, la cunyada i una amiga. Econòmicament ha estat una mica difícil però han comptat amb el sou del germà, els estalvis que tenien i el pis compartit. Ha fet dues amigues que la van posar en contacte amb un fisioterapeuta que li va fer un contracte d'un any, com a secretària. Dificultats econòmiques de l'empresa, agreujades per la pandèmia, l'han deixat sense feina després de poder treballar tres mesos.

Explica com n'és de difícil tramitar els "papers" i les dificultats per aconseguir que et donin cita. Fins i tot sabent què cal fer, si no és per mitjà d'un advocat, és impossible. "Estic entusiasmada amb el barri i enamorada de Barcelona, encara no la conec prou però soc molt feliç".

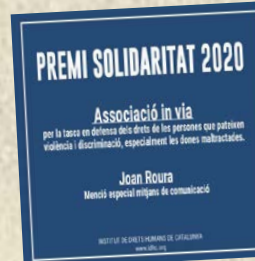
Continua tenint família i amics al Brasil. La pandèmia hi està sent terrible i això la preocupa molt. La Muriel aprofita la pèrdua del lloc de treball per anar a visitar-los. Hi va amb molta precaució per evitar posar en risc la seva mare. A primer d'any torna a Barcelona i cercarà feina.

La Muriel és una dona potent i emprenedora. Té molta facilitat per a les llengües. Parla portuguès brasiler i anglès i es pot fer entendre en japonès, coreà i italià. Està acreditada com a professora de portuguès. Durant els tres primers mesos d'estar a Barcelona, va aprendre espanyol per internet, de manera autodidacta, i durant un mes amb un noi que li feia classes de manera voluntària. S'expressa en espanyol amb molta fluïdesa i hem fet l'entrevista sense cap problema. S'ha apuntat a les classes d'Apropem-nos per a seguir perfeccionant l'idioma.

Montse Milà

Si tens una recepta amb història que us agradaria compartir, envieu-la a elpoblenou@elpoblenou.cat

Associació in via Premi Solidaritat 2020

Atorgat per l'Institut de Drets Humans de Catalunya «per la tasca en defensa dels drets de les persones que pateixen violència i discriminació, especialment les dones maltractades», aquest premi és un reconeixement dels 67 anys de treball en la prevenció i l'erradicació de les condicions de desigualtat que generen violència i discriminació, des de l'atenció i l'acompanyament integral a dones, infància, joventut, famílies i col·lectius vulnerabilitzats.

L'Associació in via, que té la seu al Poblenou, destaca perquè creu fermament que la defensa dels Drets Humans s'ha de fer tenint en compte que les múltiples formes de violències i discriminacions (racisme, masclisme, capacitisme, lesbofòbia, homofòbia, transfòbia, xenofòbia i tots els prejudicis basats en la intolerància) estan profundament interrelacionades i no actuen de manera independent.

Espai Subirachs

En un petit carrer del Poblenou, Batista, 6; discretament instal·lat en uns baixos d'una comunitat de veïns; gairebé a tocar de la Sala Beckett, que ha revifat la seu de la Cooperativa Pau i Justícia on de nen estudià Josep M. Subirachs (1927-2014); a prop de la casa on va néixer i de la casa on va viure d'infant, trobareu l'Espai Subirachs. Un espai desconegut, encara, per a molts veïns i veïnes. Visiteu-lo. No us decebrà. És un espai abastable, moderat, equilibrat, gens atabalador. Una selecció petita, però acurada, d'obres representatives (escultures, dibuixos, pintures, gravats, litografies, cartells, medalles...) de totes les èpoques de l'artista i un vídeo per

contemplar l'obra pública monumental us permetran acostar-vos a Josep M. Subirachs, considerat un dels il·lustradors i escultors més importants de la Catalunya del segle XX, un treballador incansable que va deixar un llegat enorme. Es pot visitar cada dijous, divendres i dissabte de 17 a 20 h i l'entrada és gratuïta. Si es vol una visita guiada per a un grup, llavors l'entrada val 5€ per persona i s'acorda el dia i l'hora més oportuns. És recomanable que entreu i tafanegeu pel web www.subirachs.cat per a preparar la visita a l'Espai abans d'anar-hi. Entre molta informació que hi trobareu, hi ha un documental molt interessant sobre la seva trajectòria.

XARXA D'ALIMENTS

POBLENOU

RECOLLIDA D'ALIMENTS

DISSABTES, d'11 a 13h

A l'Ateneu Flor de Maig (C/Dr Trueta, 195)

SUPORT MUTU I AUTOGESTIÓ

RECOLLIDA DE DINERS

Nº de Compte: ES65 1491 0001 2621 4629 7029

xarxadalimentsp9@gmail.com

@MutuP9

@xarxa.aliments.poblenou

Noves promocions de la cooperativa d'habitatges Fem Ciutat

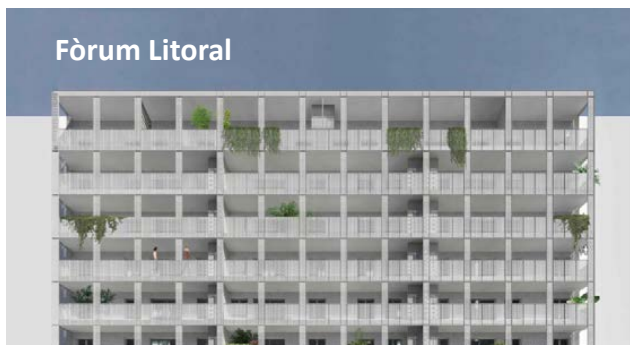
Gardunya

El Turó

Fòrum Litoral

FEM CIUTAT

COOPERATIVA D'HABITATGES

www.femciutat.cat

info@femciutat.cat